

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów. Zespół

ZBIÓR RĘKOPISÓW I ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH

ZESPÓŁ (FOND) 76.

CZEŚĆ III. ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH.

181. Papiery Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (odezwy, korespondencja, notatki). 1914-1931.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Дьєіє
АНУРСР
ДІЛІА ДУКОПІСІВ
Ш. № 181

п. 25

43 арк

Польське товариство
Шатранське

Статут, відрозва, протокол, листування,
користові нотатки.

1914-1931

40 арк.
ш. пол.

Классическое

Ochrona przyrody

Współ. Inst. Pol. Wiedzy i Sztuki

głównie Polskie Tow. Nauk.
Socjalistyczne

opracowanie

Bierzan

Papirus Pawlikowski

~~34.~~ 1899-1931

STATUT RAMOWY ODDZIAŁÓW MIEJSCOWYCH POLSKIEGO TOWARZY- STWA TATRZAŃSKIEGO.

Nazwa i siedziba.

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę „Oddział
Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego“, w skróceniu „Oddział
. P. T. T.“ i używa pieczęci z takim samym napisem
i wyobrażeniem kozicy, zgodnej co do kształtu i wielkości z pie-
częcią Zarządu Głównego P. T. T. Siedzibą Oddziału jest
.

Zasady organizacyjne.

§ 2. Oddział jako część Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego zobowiązany jest stosować się do wszystkich postanowień statutu tego Towarzystwa, a w szczególności postanowień określających prawa i obowiązki oraz organizację oddziałów miejscowych (§ 16-24 statutu P. T. T.).

§ 3. Oddział jako taki stanowi odrębny samoistny podmiot prawny, którego zdolność prawna ograniczoną jest tylko w tym kierunku, że nie posiada on zdolności nabycwania własności nieruchomości w ścisłym obrębie Tatr w granicach Państwa polskiego. Ograniczenie to nie odnosi się jednak do terytorjum stacji klimatycznej Zakopane w jej granicach z 1 stycznia 1922, ani też do terytorjów przyszłych ewentualnych stacji klimatycznych podtatrzańskich.

Cele i środki.

§ 4. Zgodnie ze statutem Pol. Tow. Tatrzańskiego do celów Oddziału należy:

- a) zapoznanie swoich i obcych z polskimi górami i rozbudzanie zamiłowania do ich zwiedzania;

- b) udostępnianie gór polskich i ułatwianie ich zwiedzania;
- c) rozwój turystyki górskiej;
- d) popieranie rozwoju i rozbudowy lotnisk górskich, oraz inicjatywa w zakładaniu nowych;
- e) ochrona przyrody gór polskich, ich krajobrazu i etnograficznych właściwości mieszkańców;
- f) ułatwianie i popieranie naukowych badań gór polskich, oraz prac artystycznych z nimi związanych.

§ 5. Do osiągnięcia powyższych celów dążyć będzie Oddział przez:

- a) urządzenie odczytów, wystaw, kursów narciarskich, zbiorowych wycieczek, zebrań towarzyskich;
- b) budowanie i utrzymywanie w górach schronisk i domów wycieczkowych, oraz ułatwianie członkom pobytu w górach;
- c) budowę, znaczenie i konserwację dróg i ścieżek górskich;
- d) rozciąganie opieki nad górskimi stacjami turystycznymi w Polsce;
- e) wydawanie i popieranie publikacji naukowych, literackich i artystycznych, odnoszących się do gór polskich, również przewodników i map;
- f) utrzymywanie fachowej biblioteki, zbiorów i czytelni czasopism;
- g) popieranie alpinistów, oraz wszelkich prac naukowych i artystycznych, przeprowadzanych na terenie gór polskich;
- h) popieranie wszelkich przedsięwzięć, będących w związku z celami Oddziału;
- i) wszelkie inne środki prowadzące do osiągnięcia celów Oddziału.

Członkowie.

§ 6. Członkowie Oddziału dzielą się na: a) zwyczajnych, b) założycieli, c) wspierających, d) dożywotnich.

§ 7. Oprócz wkładki członkowskiej obowiązującej wszystkich członków P. T. T., która w całości wpływa do kasy głównej P. T. T., są członkowie Oddziału obowiązani do uiszczenia specjalnej wkładki na rzecz Oddziału, w wysokości uchwalonej przez Zarząd Oddziału.

§ 8. Członkowie zwyczajni opłacają wkładkę roczną, której wysokość określa Zarząd Główny P. T. T.; oraz wkładkę

na rzecz Oddziału uchwaloną przez Zarząd Oddziału. Nowo-wstępujący członkowie zwyczajni opłacają nadto wpisowe w wy-sokości połowy wkładki rocznej, uchwalonej przez Zarząd Główny P. T. T.

§ 9. Członkowie założyciele opłacają jednorazowo sumę równą co najmniej 50-ciokrotnej wysokości wkładki członka zwyczajnego do kasy głównej P. T. T., oraz 50-ciokrotnej wy-sokości wkładki dodatkowej do kasy Oddziału, do którego przystępują, pozatem zaś nie mają obowiązku opłacania ro-znych wkładek.

§ 10. Członkowie wspierający opłacają corocznie sumę równą 5-ciokrotnej wysokości wkładki członka zwyczajnego do kasy głównej P. T. T., oraz 5-ciokrotnej wysokości wkładki dodatkowej do kasy Oddziału, do którego przystępują.

§ 11. Członkowie dożywotni wpisani na podstawie da-swój charakter także w zmienionym ustroju Towarzystwa, nie są oni jednakże wolni od opłacania wkładki dodatkowej na rzecz Oddziału.

§ 12. O przyjęciu członka decyduje zarząd Oddziału, który może odmówić przyjęcia bez podania powodów.

§ 13. Każdy członek Oddziału jest tem samem człon-kiem całego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Ma on w szczególności prawo:

- a) wyboru i wybieralności do władz P. T. T., brania czynnego udziału w walnych zgromadzeniach Oddziału, or z przysłu-chiwania się obradom Zjazdu Delegatów P. T. T.;
- b) korzystania z wszelkich urządzeń całego P. T. T. i przysłu-gujących mu ułatwień oraz schronisk, będących własnością tak całego Towarzystwa, jak i poszczególnych oddziałów,
- c) uczestniczenia we wszystkich zebraniach, ćwiczeniach, kur-sach, wycieczkach przez Oddział urządzanych i wprowadza-nia gości;
- d) noszenia odznaki Towarzystwa;
- e) korzystania z lokalności, biblioteki, urządzeń i zbiorów Towarzystwa;
- f) otrzymywania bezpłatnie lub za zniżoną opłatą wydawnictw Towarzystwa.

§ 14. Wszyscy członkowie są obowiązani zachowywać postanowienia statutu i regulaminów P. T. T., oraz poddawać

się zarządzeniom władz Oddziału. Członkowie zwyczajni i wspierający mają nadto obowiązek uiszczać regularnie roczne opłaty tak ustanowione przez statut i Zarząd Główny dla całego P. T. T., jak i przez Zarząd Oddziału dla jego członków, zaś członkowie dożywotni tylko te ostatnie.

§ 15. Członkiem Oddziału przestaje się być: a) przez wystąpienie; b) wykreślenie; c) wykluczenie.

Wystąpienie zgłoszone być może na ręce Oddziału każdego czasu, nie uwalnia ono jednak od opłacenia wkładek za bieżący rok administracyjny.

Wykreślonym przez Zarząd Oddziału może być członek, który mimo wezwania nie uiszczy do dnia 14 zaległej wkładki rocznej za rok ubiegły.

Wykluczenie następuje z powodu czynu niehonorowego lub działania na szkodę Oddziału. W pierwszym wypadku orzeka o nim bez odwołania sąd honorowy Oddziału, w drugim Zarząd Oddziału większością $\frac{2}{3}$ głosów, od którego można się odwołać do Walnego Zgromadzenia, które załatwia sprawę ostatecznie.

Uczestnicy.

§ 16 Uczniowie i uczennice szkół średnich, przeciw którym przyjęciu nie zaprotestuje władza rodzicielska (opiekunicza), jakoteż osoby niżej lat 17, mogą być dopuszczone do korzystania z urządzeń i przedsięwzięć oddziałów, oraz przysługujących Towarzystwu udogodnień jako uczestnicy. Uczestnikom nie przysługują jednakże inne prawa członków, a w szczególności prawo wyboru i wybieralności. Wkładki wnoszone przez uczestników a ustanowione przez Zarząd Oddziału przechodzą w całości do kasy Oddziału.

Fundusze i majątek.

§ 17. Majątek Oddziału dzieli się na fundusz zakładowy, oraz kapitał obrotowy. Do funduszu zakładowego wpływają kwoty specjalnie przez ofiarodawców na ten cel przeznaczone, wkładki założycieli, należą tu też wszystkie nieruchomości Oddziału. Pozostałe dochody tworzą fundusz obrotowy.

Funduszem zakładowym dysponuje Walne Zgromadzenie, do którego też należą uchwały dotyczące alienacji i obciążenia nieruchomości, zaś kapitałem obrotowym Zarząd Oddziału.

Rok administracyjny.

§ 18. Rok administracyjny Oddziału zaczyna się 1 stycznia każdego roku.

Władze Oddziału.

§ 19. Władzami Oddziału są: a) Walne Zgromadzenie jako organ uchwalający i kontrolujący; b) Zarząd jako organ wykonawczy.

Walne Zgromadzenie.

§ 20. Zwyczajne Walne Zgromadzenia członków Oddziału odbywać się mają co roku w pierwszym kwartale. Nadzwyczajne zaś w miarę potrzeby skonstatowanej uchwałą Zarządu, lub na żądanie pisemne piątej części członków. W tym ostatnim wypadku Zgromadzenie winno się odbyć w ciągu 3 tygodni od dnia przedstawienia żądania Zarządowi.

§ 21. Walne Zgromadzenia mają być zwołane na dwa tygodnie naprzód z podaniem porządku dziennego już to drogą komunikatów w pismach miejscowych, już to przez zawiadomienie członków przez pocztę.

§ 22. Do prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia potrzebną jest obecność piątej części członków. W razie nie zebrania się tej ilości członków odbędzie się w godzinę po terminie oznaczonym drugie Walne Zgromadzenie ważne bez względu na ilość obecnych.

§ 23. Uchwały Walnego Zgromadzenia, o ile szczegółowe postanowienia statutu czego innego nie stanowią, zapadają bezwzględną większością głosów. Jeżeli jej przy pierwszym głosowaniu nie osiągnięto, w głosowaniu drugim rozstrzyga większość względna, zaś przy wyborach zarządza się wybory ściślejsze. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący a przy wyborach los.

§ 24. Wnioski członków mają być na trzy dni przed Walnem Zgromadzeniem przedłożone Zarządowi na piśmie.

Wnioski nagłe mogą być przedmiotem obrad, gdy za nagłością oświadczy się $\frac{2}{3}$ obecnych.

§ 25. Do zakresu działania Walnych Zgromadzeń należy:

- a) nadawanie kierunku działalności Oddziału,
- b) wybór przewodniczącego, jego zastępcy, członków zarządu, komisji rewizyjnej i sądu honorowego (§ 26),
- c) uchwalenie rocznego budżetu,
- d) przyjęcie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności za rok ubiegły, oraz uchwalenie absolutorjum z rachunków na wniosek komisji rewizyjnej,
- e) dysponowanie majątkiem Oddziału, a w szczególności kapitałem zakładowym i nieruchomościami (§ 17),
- f) załatwianie odwołania członka wykluczonego przez Zarząd za działanie na szkodę Oddziału (§ 15 c),
- g) zmiana statutu (§ 42),
- h) rozwiązanie Oddziału (§ 44),
- i) załatwienie wniosków Zarządu i członków w ramach statutu.

Zarząd.

§ 26. Zarząd Oddziału składa się z prezesa, wiceprezesa i 7 członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie na trzy lata, a co roku jest w jednej trzeciej odnawiany. Jeżeli liczba członków Oddziału wynosić będzie od 201 do 500 Zarząd włącznie z prezesem składać się będzie z 12 osób, a jeżeli liczba członków wzrośnie ponad 500 Zarząd składać się będzie z 15 osób.

§ 27. Zarząd powinien się ukonstytuować najpóźniej w 7 dni po wyborze wybierając ze swego grona sekretarza, skarbnika oraz ewentualnie innych funkcjonariuszy Zarządu.

§ 28. Zarząd ma prawo i obowiązek:

- a) zarządzać sprawami Oddziału, prowadzić administrację i rozporządzać majątkiem odpowiednio do celów Towarzystwa w ramach statutu, uchwał Walnego Zgromadzenia i uchwał władz centralnych P. T. T.
- b) przyjmować zgłaszających się członków (§ 12), wykreślać zalegających z wkładkami, oraz wykluczać działających na szkodę Oddziału (§ 15),
- c) ustalać corocznie wysokość dodatkowej wkładki członka na rzecz Oddziału (§ 7 i 8), oraz wkładkę uczestników (§ 16).

- d) zwoływać Walne Zgromadzenia, ustalać ich termin i porządek dzienny.
- e) przedkładać Walnemu Zgromadzeniu sprawozdanie roczne z działalności wraz z zamknięciem za rok ubiegły i preliminarzem budżetu na rok przyszły.
- f) wykonywać uchwały Walnego Zgromadzenia Oddziału oraz władz centralnych P. T. T.
- g) wybierać delegatów Oddziału na Zjazd Delegatów P. T. T.
- h) uchylać regulaminy Zarządu i Komisji.
- i) mianować i zwalniać płatnych funkcjonar. Oddziału (§ 38).
- j) utrzymywać lokal i zbiory Oddziału.
- k) udzielać komisji rewizyjnej przynajmniej na 7 dni przed dorocznem Walnem Zgromadzeniem ksiąg kasowych i rachunków do sprawdzenia (§ 39.).
- l) załatwiać sprawy szczegółowe, przekazane Zarządowi Oddziału przez statut P. T. T. oraz statut Oddziału.
- l) załatwiać wszelkie czynności wchodzące w zakres działania Oddziału a nie zastrzeżone wyraźnie dla innych organów Oddziału.

§ 29. W ciągu roku administracyjnego uzupełnia się Zarząd przez kooptację na miejsce opróżnione, a jedynie w razie ustąpienia prezesa ma być zwołane nadzwyczajne Walne Zgromadzenie.

§ 30. Zwyczajne posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej raz na miesiąc, nadzwyczajne w razie potrzeby, lub na żądanie trzeciej części członków Zarządu. W tym wypadku posiedzenie ma być zwołane do dni pięciu. Posiedzenia Zarządu zwołuje prezes lub jego zastępca. Do kompletu potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków Zarządu wraz z prezesem lub wiceprezesem. Uchwały zapadają bezwzględna większością oddanych głosów.

§ 31. Zarząd może dla poszczególnych czynności tworzyć specjalne komisje, do których mogą wejść także członkowie z poza grona Zarządu, których przewodniczącym może być jednakże tylko członek Zarządu. Zarząd uchwała dla nich regulaminy i instrukcje, kierujące ich działalnością.

Komitet wykonawczy.

§ 32. Dla załatwienia spraw bieżących może Zarząd Oddziału wybrać Komitet wykonawczy, do którego oprócz

prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika może wejść również określona ilość członków Zarządu. Komitet ten wykonywać będzie nadzór nad płatnymi funkcjonariuszami Oddziału i załatwiać sprawy bieżące w duchu uchwał i dyrektyw Zarządu, a w swych pracach kierować się będzie regulaminem, ułożonym przez siebie a zatwierdzonym przez Zarząd. W sprawach nagłych decyduje on tymczasowo pod odpowiedzialnością przed Zarządem. Od jego orzeczeń istnieje odwołanie do Zarządu.

Reprezentacja.

§ 33. Oddział reprezentują na zewnątrz prezes i sekretarz względnie ich zastępcy, którzy też podpisują wszelkie pisma Oddziału, jakoteż akty prawne zawierane w jego imieniu, a to obok wyściśniętej pieczęci Oddziału.

Prezes.

§ 34. Prezes, przewodniczy Walnemu Zgromadzeniu i posiedzeniom Zarządu, asygnuje wszelkie wydatki uchwalone przez Walne Zgromadzenie i Zarząd, kieruje czynnościami Zarządu i biura Oddziału, przestrzega wykonywania postanowień statutu, regulaminów, oraz uchwał Walnego Zgromadzenia, ma kontrolę nad stanem kasy, prowadzeniem ksiąg, nad majątkiem Oddziału, a wreszcie wraz z sekretarzem podpisuje protokoły z posiedzeń Zarządu i Walnego Zgromadzenia Oddziału.

Wiceprezes.

§ 35. Wiceprezes zastępuje prezesa w razie jakichkolwiek przeszkód w jego urzędowaniu.

Sekretarz.

§ 36. Sekretarz, względnie jego zastępca wygotowuje wszelkie pisma i ogłoszenia Oddziału, podpisuje je wraz z prezesem, prowadzi protokół z posiedzeń Zarządu, Walnych Zgromadzeń, kopjał listów, inwentarz zbiorów i archiwum Oddziału.

Skarbnik.

§ 37. Skarbnik prowadzi księgę rachunkową w myśl uchwał Zarządu, lokuje i przechowuje fundusze Oddziału

i dokumenty pieniężne, oraz umowy dotyczące się nieruchomości. Ściąga wpisowe i wkładki członków, jakoteż wszelkie inne wpływy pieniężne, czyni wypłaty w granicach uchwał Zarządu za asygnatą prezesa, a wreszcie przedkłada Zarządowi na każdym posiedzeniu zwyczajnem rachunek z dochodów i wydatków, zaś z końcem każdego roku administracyjnego zamknięcia rachunkowe z roku ubiegłego i preliminarz budżetu na rok przyszły. Prowadzi on też listę członków.

Kancelarja.

§ 38. Zarząd ma prawo przyjmowania płatnych funkcyjarzy, którzy stanowią kancelarję Oddziału. Ich prawa i obowiązki ustali Zarząd. Płatni funkcyjarzy na żądanie prezesa mają obowiązek brać udział w posiedzeniach zarządu i komisji z głosem doradczym.

Komisja rewizyjna.

§ 39. Dla kontroli rachunkowej Zarządu wybiera Walne Zgromadzenie corocznie Komisję rewizyjną, złożoną z trzech członków, którzy wyznaczają z pośród siebie przewodniczącego. Komisja ma prawo żądać w każdym czasie objaśnień co do działalności finansowej Zarządu. Przynajmniej raz na rok przed Walnem Zgromadzeniem ma obowiązek sprawdzić księgi kasowe i stan majątkowy Oddziału, sporządzić odnośny protokół i przedstawić Walnemu Zgromadzeniu wniosek w sprawie udzielenia absolutorjum.

Sąd honorowy.

§ 40. Sąd honorowy składa się z trzech lub pięciu członków wybranych przez Walne Zgromadzenie Oddziału z poza Zarządu na rok jeden. Członkowie Sądu z pośród siebie wybierają przewodniczącego. Sąd honorowy orzeka na wniosek Zarządu o wykluczeniu członka z powodu niehonorowych czynów, tudzież rozstrzyga spory osobiste pomiędzy członkami Oddziału, jeżeli spór powstał na tle ich działalności w Towarzystwie. Do ważności uchwał potrzebną jest obecność przynajmniej trzech członków Sądu. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów; w razie równości rozstrzyga zdanie, do którego przystąpił przewodniczący.

Koła.

§ 41. Przy Oddziale mogą powstawać, dla rozwinięcia specjalnej działalności w ramach ogólnych celów Oddziału, Koła, złożone z członków Oddziału. Koła takie rządzą się regulaminem uchwalonym przez Zarząd Oddziału. Majątek Koła jest własnością Oddziału, który jest też za działalność Koła odpowiedzialny przed władzami P. T. T. Koła mogą być w każdym czasie rozwiązane uchwałą Zarządu.

Zmiana statutu.

§ 42. Stosownie do przepisów statutu P. T. T. statut Oddziału może być zmieniony tylko po uzyskaniu przez Zarząd wstępnego zatwierdzenia projektowanych zmian ze strony Zarządu głównego P. T. T. Zmiany statutu nie mogą być sprzeczne z postanowieniami statutu P. T. T. i statutem ramowym dla oddziałów, za wyjątkiem punktów przewidzianych w § 47 statutu ramowego. Wniosek o zmianę statutu musi być postawiony conajmniej na trzy miesiące przed terminem Walnego Zgromadzenia. Do zmiany statutu potrzeba większości 2/3 głosów.

Rozwiązanie Oddziału.

§ 43. Oddział będzie zwinięty przez Zarząd główny P. T. T., jeżeli liczba jego członków płacących wkładki zmniejszy się poniżej 30, w którym to wypadku pozostali członkowie Oddziału chcąc pozostać członkami P. T. T. winni się wpisać do tego Oddziału miejscowego, do okręgu którego przydzielone zostanie terytorjum zwiniętego Oddziału.

§ 44. Oddział może uchwalić samodzielnie swe rozwiązanie większością 2/3 głosów Walnego Zgromadzenia. Wniosek taki musi być zgłoszony trzy miesiące przed terminem Walnego Zgromadzenia.

§ 45. Majątek Oddziału rozwiązanego przechodzi w całości na własność P. T. T., które może oświadczyć, że majątku tego nie przyjmuje i że Oddział ma przeprowadzić swą likwidację i powziąć postanowienie co do swego majątku. Gdyby w danej chwili Polskie Towarzystwo Tatrzańskie już nie istniało

majątek o ile jest czynny, przechodzi na rzecz Oddziału Krakowskiego P. T. T., gdyby ten nie istniał, na rzecz Oddziału przez ostatnie Walne Zgromadzenie wskazanego, względnie gdyby żaden Oddział nie istniał, na rzecz Akademii Umiejętności w Krakowie.

§ 46. Rozwiązanie Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego nie pociąga za sobą rozwiązania Oddziału. Gdyby równocześnie nastąpiło także rozwiązanie Oddziału, jego likwidacyjne zgromadzenie poweźmie uchwałę co do przeznaczenia majątku Oddziału. W każdym razie ma być majątek użyty na cele poparcia polskiej turystyki w Tatrach i Karpatach.

Charakter i interpretacja statutu ramowego.

§ 47. Przepisy statutu ramowego zawierające dokładne normy o czasokresach, ilości członków zarządu (§ 26), większości potrzebnych do uchwalenia (§ 23, 24, 30), oraz osób wymaganych do kompletu (§ 22, 30), nie mają charakteru przymusowego, ale mogą być również w statutach poszczególnych oddziałów inaczej unormowane, nie mogą jednakże sprzeciwiać się zasadom statutu P. T. T.

§ 48. W razie wątpliwości co do postanowień niniejszego statutu prawo jego interpretowania przysługują Zarządowi Głównemu P. T. T.

Statut powyższy uchwalony został na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Pol. Tow. Tatrzańskiego z dnia 10 grudnia 1922.

The first part of the report is devoted to a general
 description of the country and its resources. It
 is followed by a detailed account of the
 various industries and occupations of the
 population. The third part of the report
 contains a list of the principal towns and
 villages of the country. The fourth part
 contains a list of the principal rivers and
 streams of the country. The fifth part
 contains a list of the principal mountains and
 hills of the country. The sixth part
 contains a list of the principal lakes and
 ponds of the country. The seventh part
 contains a list of the principal forests of
 the country. The eighth part contains a
 list of the principal minerals of the
 country. The ninth part contains a list
 of the principal animals of the country.
 The tenth part contains a list of the
 principal plants of the country. The
 eleventh part contains a list of the
 principal birds of the country. The
 twelfth part contains a list of the
 principal insects of the country. The
 thirteenth part contains a list of the
 principal fishes of the country. The
 fourteenth part contains a list of the
 principal reptiles of the country. The
 fifteenth part contains a list of the
 principal mammals of the country. The
 sixteenth part contains a list of the
 principal birds of the country. The
 seventeenth part contains a list of the
 principal insects of the country. The
 eighteenth part contains a list of the
 principal fishes of the country. The
 nineteenth part contains a list of the
 principal reptiles of the country. The
 twentieth part contains a list of the
 principal mammals of the country.

The second part of the report is devoted to a
 detailed description of the various
 industries and occupations of the
 population. It is followed by a list of
 the principal towns and villages of the
 country. The third part of the report
 contains a list of the principal rivers and
 streams of the country. The fourth part
 contains a list of the principal mountains and
 hills of the country. The fifth part
 contains a list of the principal lakes and
 ponds of the country. The sixth part
 contains a list of the principal forests of
 the country. The seventh part contains a
 list of the principal minerals of the
 country. The eighth part contains a list
 of the principal animals of the country.
 The ninth part contains a list of the
 principal plants of the country. The
 tenth part contains a list of the
 principal birds of the country. The
 eleventh part contains a list of the
 principal insects of the country. The
 twelfth part contains a list of the
 principal fishes of the country. The
 thirteenth part contains a list of the
 principal reptiles of the country. The
 fourteenth part contains a list of the
 principal mammals of the country.

The third part of the report is devoted to a
 list of the principal towns and villages of
 the country. It is followed by a list of
 the principal rivers and streams of the
 country. The fourth part of the report
 contains a list of the principal mountains and
 hills of the country. The fifth part
 contains a list of the principal lakes and
 ponds of the country. The sixth part
 contains a list of the principal forests of
 the country. The seventh part contains a
 list of the principal minerals of the
 country. The eighth part contains a list
 of the principal animals of the country.
 The ninth part contains a list of the
 principal plants of the country. The
 tenth part contains a list of the
 principal birds of the country. The
 eleventh part contains a list of the
 principal insects of the country. The
 twelfth part contains a list of the
 principal fishes of the country. The
 thirteenth part contains a list of the
 principal reptiles of the country. The
 fourteenth part contains a list of the
 principal mammals of the country.

The fourth part of the report is devoted to a
 list of the principal rivers and streams of
 the country. It is followed by a list of
 the principal mountains and hills of the
 country. The fifth part of the report
 contains a list of the principal lakes and
 ponds of the country. The sixth part
 contains a list of the principal forests of
 the country. The seventh part contains a
 list of the principal minerals of the
 country. The eighth part contains a list
 of the principal animals of the country.
 The ninth part contains a list of the
 principal plants of the country. The
 tenth part contains a list of the
 principal birds of the country. The
 eleventh part contains a list of the
 principal insects of the country. The
 twelfth part contains a list of the
 principal fishes of the country. The
 thirteenth part contains a list of the
 principal reptiles of the country. The
 fourteenth part contains a list of the
 principal mammals of the country.

Projekt Statutu
SEKCJI OCHRONY TATR TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

- §1. Sekcja nosi nazwę: "Sekcja ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego". Siedzibą Sekcji jest Zakopane.
- §2. Celem sekcji jest piecza nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszym tego słowa znaczeniu.
- §3. Środkami do osiągnięcia tego celu są:
1. organizowanie obywatelskiej strażnicy górskiej;
 - a/ celem opieki nad rzadszymi roślinami i zwierzętami tatrzańskimi,
 - b/ celem przeciwdziałania niewłaściwemu zachowaniu się człowieka w górach,
 2. wpływanie na czynniki migracyjne w myśl zasady zachowania o ile możliwości pierwotnego charakteru gór,
 3. wpajanie w tym duchu na opinię publiczną przez odpowiednie wydawnictwa, odczyty, wycieczki i t.p.,
 4. utrzymywanie odpowiedniego księgozbioru,
 5. nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.
- §4. Sekcja składa się z członków: honorowych, założycieli, wspierających i zwyczajnych
- §5. Członka honorowego mianuje Ogólne Zgromadzenie na wniosek Zarządu z pośrednictwem osób, które położyły szczególne zasługi w sprawie ochrony piękności i zabytków w przyrodzie.
- §6. Członkiem założycielem może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcji i składający na cele Sekcji jednorazowo najmniej 100 K.
- §7. Członkiem wspierającym może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcji i składający na cele Sekcji rocznie najmniej 10 K.
- §8. Członkiem zwyczajnym może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcji i składający ustanowioną przez Ogólne Zgromadzenie wkładkę roczną na cele Sekcji.
- §9. Za dowód należenia do Sekcji służy karta legitymacyjna.
- §10. O wykluczeniu członka z Sekcji rozstrzyga Zarząd. Wniosek o wykluczeniu może być skierowany do Ogólnego Zgromadzenia Sekcji. Członek występujący lub wykluczony z Tow. Tatrzańskiego przestaje być przez to sam członkiem Sekcji.
- §11. Każdy członek Sekcji ma prawo:
1. wyboru i wybieralności oraz brania udziału czynnego w Ogólnych Zgromadzeniach Sekcji,
 2. korzystania z lokali, urządzeń i udogodnień Sekcji,
 3. noszenia odznaki dla członków Sekcji ustanowionej.
- §12. Każdy członek Sekcji jest obowiązany:
1. przyczynić się wedle możliwości do osiągnięcia celów Sekcji,
 2. jedność dla Sekcji nowych członków,
 3. stosować się do postanowień statutu i regulaminu,
 4. członek zwyczajny i wspierający obowiązany jest regularnie z góry uiszczać ustalone wkładki.
- §13. Wystąpienie z Sekcji zgłoszone być może na ręce zarządu każdego czasu. Należące za rok bieżący oraz zaległe wkładki winny być uiszczone. Członkowie nie płacący mimo wezwania wkładki do końca roku administracyjnego, uważani będą za występujących z Sekcji.

§14. Sprawy Sekcji zakatwia. Ogólne zgromadzenie i Zarząd, który jest organem Tow. Tatr. w określonych statucie Sekcji czynnościach.

§15. Ogólne zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się co roku w styczniu. Nadzwyczajne odbywają się w razie uznanej przez zarząd potrzeby, lub w razie, gdy tego przynajmniej 20 członków pisemnie żąda.

§16. Do ogólnego Zgromadzenia należy:

1. prowadzenie obrad nad sprawozdaniem Zarządu o stanie Sekcji i czynnościach Zarządu z roku ubiegłego,
2. rozpatrzenie rachunków Sekcji z roku ubiegłego, udzielenie absolutorium i uchwalenie budżetu,
3. wybór przewodniczącego, jego zastępcy, oraz siedmiu członków Zarządu i dwóch zastępców Członków Zarządu, wszystkich na rok jeden,
4. wybór komisji kontrolującej, składającej się z trzech członków na rok jeden.

Uwaga do 3 i 4: wybory odbywają się tajnie kartkami.

5. określanie wysokości wkładek rocznych członków zwyczajnych,
6. mianowanie członków honorowych na przedstawienie Zarządu,
7. rozpatrzenie wniosków i interpelacji,
8. uchwalenie w granicach statutu Sekcji,
9. uchwalenie regulaminów,
10. zmiana statutu,
11. rozwiązanie Sekcji.

§17. Termin Ogólnego Zgromadzenia winien być conajmniej na 7 dni naprzód do wiadomości członków podany. Powinien być ogłoszony oprócz w miejscowym organie jeszcze conajmniej w 3 dziennikach: krakowskim, lwowskim i warszawskim. Ogólne Zgromadzenie zwołuje przewodniczący lub jego zastępca.

§18. Do prawomocności uchwał Ogólnego Zgromadzenia potrzebną jest obecność 1/5 członków. Gdyby potrzebny ilość członków się nie zjawiła, należy zwołać ponowne Ogólne zgromadzenie w terminie najwyżej 7 dniowym. Uchwały tego ponownego Ogólnego Zgromadzenia obowiązują bez względu na ilość obecnych członków.

§19. Uchwały Ogólnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów. Do ważności uchwał wymienionych w §16 punkty 5, 10, potrzebna jest większość 2/3 głosów obecnych członków, zaś do punktu 11 potrzebna jest obecność 1/4 członków i większość 3/4 obecnych. Członkowie wykonywują głosowanie osobiście.

§20. Zarząd składa się z przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza, jego zastępcy, skarbnika, jego zastępcy, bibliotekarza, naczelnika straży górskiej i jego zastępcy. Pozatem prawa członka Zarządu posiada przedstawiciel ydzisku Tow. Tatr., przedstawiciele zaś innych Sekcji frachowych, Oddziałów lokalnych i grup miejscowych Tow. Tatr. mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

§21. Posiedzenia Zarządu zwołuje przewodniczący lub jego zastępca.

§22. Zarząd ma prawo i obowiązki:

1. wykonywać uchwały ogólnego Zgromadzenia,
2. przyjmować i wykluczać członków,
3. uchwalać regulamin swych obrad i czynności,
4. wybierać z pośród swego grona sekretarza, jego zastępcę, skarbnika, jego zastępcę, bibliotekarza, naczelnika straży górskiej i jego zastępcę,
5. tworzyć i znosić komisje wykonawcze do poszczególnych czynności, nadto komitety i koła z poza swego grona,
6. mianować delegatów Sekcji, wydawać im instrukcje oraz uwalniać ich od obowiązku,
7. zarządzać wszelkimi innymi sprawami Sekcji, nieobjętymi przez §16 (nie-należącymi do zakresu Ogólnego zgromadzenia.)

- §23. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący zebrania. Do ważności uchwał potrzebny jest obecność przynajmniej 5 członków Zarządu przez przewodniczącego, względnie jego zastępcę.
- §24. Przewodniczący reprezentuje Sekcję na zewnątrz, podpisuje wszystkie akta i pisma, wychodzące od Sekcji. Przewodniczący posiada prawa członka Wydziału Tow. Tatr.
- §25. Zastępca przewodniczącego zastępuje tegoż w razie jego nieobecności lub za chodzących innych przeszkód we wszystkich jego czynnościach.
- §26. Sekretarz/lub jego zastępca/ prowadzi biuro Sekcji, redaguje i podpisuje z przewodniczącym wszystkie pisma wychodzące z Sekcji, spisuje protokoły obrad Zarządu i Ogólnego Zgromadzenia, załatwia sprawy administracyjne. Wszystkie te czynności załatwia według instrukcji Zarządu lub przewodniczącego.
- §27. Skarbnik lub jego zastępca prowadzi kasę, załatwia wszelkie sprawy pieniężne, składe, rachunki i prowadzi odnośne księgi. Czynności te spełnia wedle instrukcji Zarządu.
- §28. Bibliotekarz utrzymuje w porządku księgozbiór Sekcji, stara się o jego uzupełnienie, czuwa nad całością i porządkiem zbiorów. Czynności te spełnia według instrukcji Zarządu.
- §29. Naczelnik obywatelskiej straży górskiej jest odpowiedzialny za swoje czynności przed Zarządem. Obowiązki naczelnika określa specjalny regulamin, przez Zarząd ułożony. W razie przeszkody zastępuje naczelnika jego zastępca.
- §30. Komisja kontrolująca składa się z trzech członków, wybieranych co rok przez Ogólne Zgromadzenie. Sprawdza ona przynajmniej raz do roku księgi rachunkowe, przychody i wydatki kasowe, bilans oraz gotówkę w kasie, a następnie przedkłada do Ogólnemu Zgromadzeniu Sekcji wniosek co do udzielenia lub odmowienia absolutorium kródkorazowemu Zarządowi Sekcji.
- §31. Komisje wykonawcze ustanowione wedle potrzeby Zarząd stałe lub czasowo, określa ich skład i zakres czynności, wydaje im instrukcje i polecenia. Komisje te są organami wykonawczymi Zarządu. Obowiązane są składać w oznaczonych przez Zarząd terminach sprawozdania i przedstawić wnioski w poruczonych im sprawach.
- §32. Delegaci Sekcji spełniają czynności poruczone im przez Zarząd, stosując się do wydanej im instrukcji. Są oni pośrednikami między członkami Sekcji a Zarządem. Szczególnym ich obowiązkiem jest szerzenie wśród ogółu wiadomości o działalności Sekcji i jednanie jej nowych członków.
- §33. Członkami obywatelskiej straży górskiej mogą być członkowie Sekcji, którzy zobowiążą się wypełnić ściśle postanowienie regulaminu, ułożonego przez Zarząd Sekcji. Członków straży górskiej przyjmuje Zarząd po zasięgnięciu opinii naczelnika, przy czym może odmówić przyjęcia bez wyjąwienia powodów. Zarząd również wyklucza członków straży. Członkowie straży obowiązani są bezwzględnie wykonywać polecenia naczelnika/lub jego zastępcy/ i przestrzegać ściśle dotrzymania zobowiązań. Członkowie straży górskiej noszą osobną odznakę z napisem "Towarzystwo Tatrzańskie" Sekcja ochrony Tatr. Obywatelska straż górska", oraz obowiązani są mieć przy sobie odpowiednią legitymację, opatrzoną we własną fotografię.
- §34. Majątek Sekcji stanowią:
 1. wkładki członków zwyczajnych, wspierających i założycieli,
 2. subwencje i inne niestające dochody,
 3. wszelkie ruchomości, będące własnością Sekcji.
- §35. Wszelkie spory między członkami Sekcji w sprawach tejże rozstrzyga bez odwołania sąd polubowy, wybrany przez strony sporu wiodące z pośród członków Sekcji. Każde ze stron wybiera jednego sędziego, a ci wybierają trzeciego na rozjemcę.

Rok administracyjny Sekcyi trwa od 1 stycznia do 31 grudnia.

Przy rozwiązaniu Sekcyi cały majątek jej przechodzi na rzecz Towarzystwa Tatrzańskiego, z zastrzeżeniem, że o ileby powstało towarzystwo polskie o podobnych celach i podobnym zakresie działania, Towarzystwo Tatrzańskie winno mu majątek rozwiązanej Sekcyi w całości przekazać.

Uchwała o rozwiązaniu Sekcyi ma być powzięta dwukrotnie, na dwóch wolnych zgromadzeniach. Uchwała pierwsza ma być ogłoszona w piśmie zakopieńskim i w trzech dziennikach: warszawskim, krakowskim i lwowskim. Uchwała druga, postanawiająca, że ostateczne rozwiązanie Sekcyi ma być powzięte na Zgromadzeniu nadzwyczajnym, spocyalnie zwołanem w 30 dni po Zgromadzeniu pierwszym.

Wielmożny Panie!

Ktokolwiek przed 25 laty zwiedzał Tatry, czy to w celach naukowych, czy dla samej tylko przyjemności, ten uważał się za szczęśliwego, jeżeli wśród wycieczek górskich znalazł przytułek w zwykłym szałasie góralskim; a kiedy i tego nie stało, nie było innej rady, jak rozłożyć ognisko w pobliżu świerka, którego gałęzie stanowiły dach ochronny, albo w kosodrzewinie pod gołem niebem, i tak zażywać snu błogiego

w czasie nocy pogodnej, a w razie deszczu ulewnego wracać do domu ciemnym borem lub na miejscu noc przetrwać bezsenną. A dzisiaj, od czasu założenia Towarzystwa Tatrzańskiego (1874) znajdzie turysta zamiast twardego glazu w licznych schroniskach bezpieczny dach nad głową, a nierzadko i materac sprężynowy, nawet i skromny posiłek.

Towarzystwo Tatrzańskie posiada obecnie w różnych stronach 10 schronisk (a mianowicie tymczasowe przy Morskiem Oku, przy Wielkim Stawie, na hali Gąsienicowej, na polanie Poroniec, pod Świnnicą, pod Pośrednią Turnią przy Zielonym Stawie, na przełęczy Kondrackiej, w dolinie Roztoki wraz z wozownią, na Krzyżnem, w dolinie Ciemnych Smreczyn) i 7 altan (Za Bramką, pod Miedzianem, przy Pisanej, przy krzyżu Pola, przy Stawie Smreczyńskim w dolinie Kościeliskiej, w pobliżu wodospadu w dolinie Strążysk i przy Siklawie w tejże dolinie).*

Wspólnym kosztem Towarzystwa i dworu Zakopiańskiego, który na każdym kroku spieszy Towarzystwu z życzliwą pomocą moralną i materyalną, uskuteczniło budowę bitych dróg w dolinie Strążysk aż do Sfinksa, w dolinie Za Bramką do altany, w rozległej dolinie Kościeliskiej od Bramy Kantaka aż do krzyża Pola.

Nowe ścieżki wykonano na Czerwony Wierch, w Jaworzynce, w dolinie Suchoj Wody, z Zawratu na Świnnicę, w dolinie Pięciu Stawów, ku przełęczy między Wielkim a Małym Kościelcem, z Wolarni do Rybiego, naokoło Morskiego Oka, pod Rysami, poza Mnichem do doliny Piarżystej, z Liliowego przez Walentkową na torze wiodącym ku Zaworom, na Krzyżne, z hali Kondratowej przez Piekielko na Giewont, za Bramką, na Kozi Wierch od Zmarzłego Stawu do

*) Schronisko na Równicy Niżniej w górnej krainie kosodrzewiny pod Krzyżnem zbudowane r. 1875 zniszczyła lawina, dwa obszerne schroniska przy Morskiem Oku zbudowane w latach 1874 i 1891 stały się pastwą płomieni d. 2 października 1898 r., podobnie altana przy Czerwonych Brzeżkach.

dawnej ścieżki w dolinie Pięciu Stawów, z Buczynowej do Siklawy w dolinie Roztoki, na Łysanki z doliny za Bramką, a stamtąd do Strążysk i do Małolaki, na Miedziane od strony Wielkiego i Czarnego Stawu, a dalej w stronę Morskiego Oka, z hali Gąsienicowej przez Niżnią Królowę do Olczyska, na Gładkie i Zawory, około Czarnego Stawu nad Morskiem Okiem, od Psiej Trawki ku Waksmundzkiej Polanie, przy Czerwonych Brzeżkach; urządzono 78 granitowych schodów przy Morskiem Oku i t. p.

Szlaki wymienione zaopatrzone licznymi drogowskazami i oznaczono farbą.

W obrębie wsi Zakopanego aż do Jaszczurówki budowano i utrzymywano przez lat dwanaście (1874—85) drogi, mosty, ścieżki i chodniki; w tym samym przeciągu czasu oświetlano wieś wymienioną bez otrzymywania jakiegokolwiek opłaty od gości i pomocy od gminy.

Co przechodziło siły Towarzystwa, to uzyskano drogą petycji do Sejmu, do Koła polskiego, do Rady państwa i różnych ministerstw w Wiedniu. Dzięki życzliwości Sejmu zbudowano kosztowną drogę z Nowego Targu do Zakopanego, a stąd do Kuźnic, Jaszczurówki, Łysej polany aż do wodospadów Mickiewicza w dolinie Roztoki. Po zbudowaniu drogi do Morskiego Oka nastąpi budowa drogi z Zakopanego do Chocholowa.

Zaprowadzenie stacyi telegraficznej w Zakopanem (22 lipca 1882) jest wyłączną zasługą Tow. Tatr., które na przestrzeni Nowy Targ-Zakopane postawiło i odnawiało przez lat dziesięć słupy telegraficzne. Skutkiem tej ofiary (2075 koron) ze strony Tow. umieszczono urząd pocztowy stale w obrębie wsi Zakopanego (1882).

Dworzec tatrzański zbudowany r. 1882 w środku wsi, a następnie rozszerzony r. 1893 zawierał oprócz pokoi restauracyjnych i gościnnych czytelnię dla członków Tow. i obszerną salę koncertową, użyczaną bezpłatnie na cele narodowe i humanitarne. Dworzec ten zaopatrzony nadto w bibliotekę, liczącą 2500 tomów, uległ pożarowi d. 21 stycznia 1900 r.

Biuro Tow. w Zakopanem umieszczono na r. b. tymczasowo w wynajętym na ten cel lokalu na Krupówkach Nr. 9/101.

Dwadzieścia pięć lat temu (1875) zorganizowano służbę przewodników, wydając książeczki z oznaczeniem ceny i miejsca. Że kozicy i świstaka nie wytepiono całkiem w Tatrach, za wdzięczać należy ustawie sejmowej z d. 19 lipca 1869, w obronie której czuwa straż tatrzańska, opłacana z funduszków Towarzystwa.

Udzieleniem znaczniejszej zaliczki (1200 kor.) zaszczytnie znanemu fotografowi p. Awitowi Szubertowi ułatwiło Towarzystwo Tatrzańskie rozpowszechnienie znajomości Tatr. Sześćdziesiąt widoków fotograficznych zdjętych w latach 1876—78 z różnych okolic tatrzańskich, daje jasne wyobrażenie o tym uroczym świecie górskim i zachęciło niejednego do zwiedzenia tych jedyńskich w swoim rodzaju gór naszych. Podobny skutek sprawiło wydawnictwo (od r. 1889—1900) widoków tatrzańskich i karpackich w heliografurach dołączanych bezpłatnie jako premia do Pamiętnika*).

Wyniki badań naukowych podejmowanych wskutek starań i kosztem Towarzystwa umieszczano w Pamiętniku (pomiarów stawów tatrzańskich, zarys fauny tatrzańskiej, badania grot i jaskiń gór naszych, zapiski geologiczne i florystyczne z Tatr i Czarnohory, badania bakteryologiczne powietrza w Zakopanem, zebranie melodyj zakopiańskich i podhalskich, wyniki spostrzeżeń meteorologicznych w różnych okolicach górskich naszego kraju).

*) Nowowstępujący członkowie mają prawo nabywać rzeczne widoki, których dotąd 60, po cenie 2 zlr. za jedną serję złożoną z 5 widoków.

41

W celu zwrócenia uwagi cudzoziemców na klimatyczne zalety Zakopanego, jako stacyi alpejskiej, i skierowania w te strony prądu turystycznego, wydało Towarzystwo Tatrzańskie w r. 1893 broszurę Dra Stanisława Ponikły pod tytułem »Zakopane in der Hohen Tatra in Galizien als klimatische Höhenstation«. Zwiększająca się z każdym rokiem frekwencya cudzoziemców mieszkających podczas pory letniej w Zakopanem, dosięgła r. z. liczby 312, nie licząc tych, którzy w znaczniejszej jeszcze liczbie zwiedzali Tatry z pominięciem Zakopanego. Liczba ta skutkiem otwarcia d. 25 października 1899 r. kolei żelaznej Chabówka-Zakopane wzmoże się niezawodnie w najbliższej przyszłości, a Zakopane będzie niedługo jednym z ważniejszych punktów ruchu turystycznego europejskiego.

W ważniejszych chwilach urządzało Towarzystwo Tatrzańskie wycieczki zbiorowe, jak n. p. do Morskiego Oka przy poświęceniu schroniska Staszica (3 sierpnia 1874 r.), do doliny Kościeliskiej przy poświęceniu Bramy Kraszewskiego (r. 1879) i Bramy Kantaka (16 sierpnia 1887 r.) i t. p.

To też Towarzystwo Tatrzańskie może sobie śmiało przypisać lwią część zasługi*), że liczba gości zakopiańskich rokrocznie wzrasta, a r. z. doszła do pokaźnej cyfry 5018; wzmógł się dobrobyt na Podhalu tatrzańskim, a grosz polski nie dostał się marnie w obce strony.

Zakupno części hal i lasów od górali w obrębie Tatr, jak n. p. przy Morskiem Oku ($\frac{1}{6}$ cz.), w dolinie Suchej Wody ($\frac{1}{10}$), na Wołoszynie, w Roztoce i w kotlinie Pięciu Stawów ($\frac{1}{24}$) miało przedewszystkiem ten cel, aby nie wpuścić w wymienione miejsca cudzoziemców, wrogich narodowości polskiej, a pociąga za sobą ten skutek, że umożliwiło w zakupionych stronach budowę schronisk, któreby innym sposobem nie dały się wykonać.

Ułatwieniem przystępu i pobytu na Czarnohorze i w Pieninach zajmują się oddziały Towarzystwa w Kołomyi i Szczawnicy, nie liczące zbyt wielu członków, z tego powodu potrzebujące niejednokrotnie zasiłku, którego im chętnie macierz użycza.

Towarzystwo Tatrzańskie nie poprzestało na popieraniu powyższych celów, wspólnych pokrewnym Towarzystwom alpejskim, lecz nadto założyło (1876 r.) i zbudowało (1883 r.) szkołę rzeźbiarską w Zakopanem, która z biegiem czasu przekształcona w rządową szkołę przemysłu drzewnego szczerobliwie jest wspierana przez Rząd i Wydział krajowy.

Oto w krótkości streszczony obraz dotychczasowej działalności Tow., liczącego obecnie (z oddziałami) 2000 członków, które w przeciągu 26 lat (1874—1899) wydało na różne cele 467.592 koron, a z tego na roboty w Tatrach 75.146 koron (w ostatnich 10 latach 49.620 koron).

Przed Towarzystwem Tatrzańskim otwarte jeszcze szerokie pole działania — dość wspomnieć upragnioną budowę obszernego schroniska przy Czarnym Stawie pod Kościelcem, zbudowanie hotelu przy Morskiem Oku, schroniska na Kondratowej, w dolinie Chocholowskiej, ewentualne odbudowanie dworca tatrzańkiego w Zakopanem lub przynajmniej lokalu na umieszczenie biura Tow., nakoniec branie inicjatywy w ułatwieniach dostępu do Tatr na wzór przedsięwzięć czynionych w Alpach w wielkim stylu i t. d.

W imię tych zadań i celów, do których urzeczywistnienia zdąża stale nasze Towarzystwo, zapraszamy Wielmożnego Pana do naszego grona, do wspólnej pracy około dobra publi-

*) »Towarzystwo Tatrzańskie, którego zadaniem jest popieranie wszystkiego, co do rozwoju znajomości Tatr się przyczyniać może, zrobiło — przyznać trzeba — w granicach stosunkowo skromnych środków materialnych, jeśli nie wszystko, to jednak bardzo wiele«. Architekt, zeszyt I, str. 13. Kraków 1900.

cznego, której widownię i zakres stanowią nasze piękne i słusznie podziwiane Tatry, urocze Pie-
niny i lesista Czarnohora.

Każdy Członek Towarzystwa otrzymuje bezpłatnie wydawnictwa tegoż, a w razie przy-
bycia do Zakopanego korzysta po cenie niższej ze schronisk w Tatrach, z biletów sezonowych
do cieplicy w Jaszczurówce, których znaczny zapas rokrocznie użyczą W.Pan Adam Uznański,
wielce życzliwy dla Tow. Tatr. Prócz członków Tow. mają te same prawa ich rodziny (żona
i małoletnie dzieci), którym biuro Tow. w Zakopanem na żądanie wydaje odpowiednią legitymację.
Mamy nadzieję, że uda się nam może wyjednać nadto dla członków Tow. niżenie ceny jazdy
koleją do Zakopanego i inne ułatwienia.

Członek zwyczajny Towarzystwa wnosi jednorazowo tytułem wpisowego 2 kor. i opłaca
corocznie 6 koron wkładki*), przyczyniając się tym sposobem do urzeczywistnienia celów Tow.,
jakimi są:

- a) Umiejętne badanie Karpat i Tatr, oraz rozpowszechnianie zebranych o nich wiadomości;
- b) Zachęcanie do ich zwiedzania, tudzież ułatwianie przystępu do nich i pobytu tamże
swoim członkom, oraz badaczom przyrody i artystom, udającym się do tych gór w celach nauko-
wych lub artystycznych;
- c) Ochrona rzadszych gatunków zwierząt i roślin halskich (alpejskich), jak n. p. kozic,
świstaków, limb, cisów, szarot (*gnaphalium leontopodium*), różaneczników (*rhododendron*) i t. p.
- d) Popieranie właściwych okolicom górskim gałęzi gospodarstwa i drobnego przemysłu
górskiego.

W Krakowie, dnia 7 czerwca 1900 r.

Z poważaniem

Wydział Towarzystwa Tatrzańskiego.

Prezes: *Excell. Dr. Leon Biliński*, b. minister, gubernator Banku austro-węg.

I. wiceprezes: *Dr. Stanisław Ponikło*.

II. wiceprezes: *Ks. kan. Jozafat Sobierajski*.

Członkowie:

*Anczyc Wacław, Beringer Wandalin, Barabasz Wiktor, Dr. Bednarski
Tadeusz, Ciechomski Wiktor, Grabowski Władysław, Horoszkiewicz Sta-
nisław, Jawornicki Józef, Dr. Koy Michał, Mroczkowski Aleksander,
Nowicki Aleksander, Ks. Sutor August, Świerz Leopold (sekretarz),
Dr. Wierzbicki Daniel (podskarbi), Hr. Zamoyski Władysław.*

*) Wkładki roczne przyjmuje Towarzystwo Tatrzańskie w Krakowie, przy ul. Starowiślniej 14, a podczas pory letniej (od
czerwca do września) biuro tegoż Tow. w Zakopanem (na Krupówkach Nr. 9/101).

2.

obyczaju, stroju, sposobu budowania, sztuki
rolniczej, właściwości gwarowych, nazw o-
siedli i tanów etc., słowem tych cech któ-
re nadaje indywidualne oblicze tej części
życia i zamieszkałemu jej ludowi, przy
równoczesnem rozwijaniu tych cech i wła-
ściwych im wartości w duchu warunków no-
woczesnego ~~rozwoju~~ życia.

Towarzystwo ma osobowość prawną, może
nabywać majątek i zaciągać zobowiąza-
nia.

Towarzystwo może wchodzić w stosunki z to-
warzystwami o podobnych celach, a w wy-
padkach gdzie chodzi o ocalenie pom-
ników natury lub dzieł ręki ludzkiej
szczegółowej wagi dla całego narodu
może współdziałać z innymi poza obrę-
bem ściślejszego terenu swej działalności.

III. Członkowie.

Członkiem towarzystwa może być każdy
Polak przyjęty przez zarząd i opłacający
przeznaczony wkładka.

Członkowie komitatu wybrani na wniosek Zarządu przez Walne Zebranie mają prawa członków wyrażających bez obowiązku płacenia wkładów.

Członkowie dożywotni

Członkowie ratownicy

Oprócz osób fizycznych członkami Towarzystwa mogą być stowarzyszenia, korporacje i inne osoby prawne.

Wkładka dla członków wyrażających wynosi, i może być bez zmiany statutu przez Walne Zebranie podniesiona lub zniżona.

O wysokości wkładki stowarzyszeń i innych osób prawnych rozstrzyga Zarząd stosownie do ich zasobności i ilości członków. Każda osoba prawna posiada na Walnym Zgromadzeniu jeden głos, jednakowoż w ra-

4

nie w szczególności wysokich wnoszonych przez
nie w skład może Walne Zgrom. na wnio-
sek Zarządu przysłać im większą lic-
bę głosów.

IV. Zarząd.

Zarząd składa się z Przewodniczącego jego
zastępcy, sekretarza, skarbnika i trzech
asessorów. Zarząd wybierany jest przez
Walne Zgromadzenie.

V. Rada.

Dla wspomagania Zarządu w spełnianiu za-
dań określonych statutem powołana być mo-
że przez siebie Zarząd Rada. Wejść do niej
powinno Przewodniczący Sekcji, Przewodniczący
grup miejscowych oraz inne upoważnione
osoby.

VI. Sekcje.

Wobec Towarzystwa powołane być mogą

w miarę potrzeby sekcje, dla pielegnowania
 poszczególnych działów zarządu Towarzystwa
 jak n.p. sekcja ochrony przyrody, sekcja
 etnograficzna, ludoznawstwa i t.p. Sekcje
 wybierają sobie przewodniczących których
 zatwierdza Zarząd i nadaje im zatwierdzo-
 nym przez Zarząd regulaminem. Człon-
 kowie Tow. mogą przystępować do poszcze-
 gólnych sekcji zgłaszając się w nich
 do współpracy. Sekcje mogą nakładać
 dodatkowe opłaty na swoich członków aż
 do wysokości rocznie.

VI. Grupy miejscowe.

Towarzystwo może zakładać grupy miejsco-
 we na podstawie utworzonego przez Zarząd
 regulaminu

VII. Walne Zgromadzenie.

VIII. Rozwiązanie Towarzystwa.

Majątek przechodzi na Polską Ligę Ochrony
Przyrody i Światozeczny.

5009
1931/5
P r o t o k ó ł Walnego Zgromadzenia

Sekcji Ochrony Gór Pol.Tow.Tatrzańskiego ,odbytego w Zakopanem,
w Dworcu Tatrzańskim dnia 26/VIII x.r.1931 .-

Obecni : Prof.J.Gw.Pawlikowski,Prof.Dr.W.Goetel,Mjr.Br.Romaniszyn,p.H.
Romaniszynowa,Dr.M.Sokołowski,p.T.Zwoliński,ppłk. T.Korniłowicz,Mg.W.
Mileski.-

Początek o godz.18-tej.-

Przewodniczący Prof.Pawlikowski zagaja dyskusję na temat dalszego istnienia Sekcji^u dzisiejszej postaci,a to w związku ze zmianą ogólnego statutu P.T.T.,która ma być rozpatrywana przez Nadzwyczajny Zjazd Delegatów P.T.T.-W związku ztem obecni poruszają sprawę nowego regulaminu dla Sekcyj,sprawę nazwy Sekcji oraz zagadnienie ustosunkowania się Sekcji do Komisji Ochrony Gór ,którą należałoby powołać przy Zarządzie Głównym PTT. Dyskusja również poruszała wobec tego sprawy związane ze strukturą Sekcji Prof.Goetel sądzi,że powstać muszą przy Oddziałach Towarzystwa sekcje ochrony przyrody,złożone z członków danego Oddziału^u,opiekujących się przyrodą na terenie działania danego Oddziału ; przy Zarządzie zaś Głównym funkcjonowałaby Komisja Ochrony Gór,powołana z pośród znanych ochraniarzy członków Towarzystwa ,która miałaby delegaturę od Państw.Rady Ochr.Przyrody.-Ppłk. Korniłowicz zaznacza jednak ,że w ten sposób rozbito-by całą organizację ochraniarzy w łonie P.T.T.,jakiej bądź co bądź prototypem jest obecna Sekcja Ochrony Gór i proponuje,aby wszyscy członkowie sekcji oddziałowych ochrony przyrody mieli wspólną odznakę organizacyjną i aby do Sekcji Ochrony Tatr ,które interesują wszystkich członków Towarzystwa mogli być przyjmowani "członkowie przybrani".

Dr.M.Sokołowski stawia następujący wniosek:"Walne Zebranie S.O.G. P.T.T. wyraża pogląd,że przy zmianie statutu PTT należałoby przyjąć następujące wytyczne przy organizacji ochrony przyrody w łonie PTT :

1/ zawiązuje się 3 sekcje ochrony przyrody górskiej PTT,a mianowi-

cie : Sekcję Ochrony Tatr, Sekcję Ochrony Beskidu Zachodniego i Sekcję Ochrony Beskidu Wschodniego .-

2/ do każdej z tych sekcji należeć mogą członkowie ze wszystkich Oddziałów Towarzystwa, przyczem można oczywiście być jednocześnie członkiem wszystkich 3-ch Sekcji naraz .-

3/ przy Zarządzie Głównym P.T.T. powstaje Komisja Ochrony Gór, sprawująca zwierzchnie kierownictwo nad ochroną gór w łonie P.T.T. i referująca sprawy ochrony przyrody na Zarządzie Głównym Towarzystwa

4/ Komisja Ochrony Gór przy Zarządzie Gór P.T.T. posiada delegaturę Państw. Rady Ochrony Przyrody do sprawowania nadzoru nad ochroną przyrody górskiej w Polsce .-

5/ Przy poszczególnych Oddziałach Towarzystwa mogą powstawać Komisje oddziałowe ochrony gór, które zajmowałyby się zarówno ochroną przyrody górskiej na terenie działania danych oddziałów, jakoteż byłyby również organami wywiadowczo-informacyjnymi dla jednej z 3-ch Sekcji wyżej wymienionych i dla Komisji Ochrony Gór .-

Prof. Goetel udowadnia, że rozbitcie S.O.G.P.T.T. na trzy odrębne Sekcje byłoby jeszcze gorsze dla sprawnego ~~xxixdxxix~~ załatwiania odnośnych spraw aniżeli rozbitcie na drobne sekcje oddziałowe .- Mówca uważa, że główną rzeczą byłoby wprowadzenie postanowienia, że Sekcja będzie jedna i że do sekcji, kół względnie Komisji przy oddziałach Towarzystwa mogliby należeć członkowie innych Oddziałów nie należący znów do odpowiednich kół czy sekcji w swoich własnych oddziałach .-

W wyniku dłuższej dyskusji, w której zabierali głos wszyscy obecni postanowiono przyjąć jako uchwałę Walnego Zgromadzenia wniosek Dr. M. Sokołowskiego z następującymi poprawkami Prof. W. Goetla :

punkt 1/ otrzymuje brzmienie następujące : "zawiazuje się Sekcja Ochrony Gór. P.T.T., która jest organem doradczym Komisji Ochrony Gór przy Zarządzie Głównym P.T.T.

5/ W związku z zamierzoną budową nowego schroniska P.T.T. w Dolinie Kościeliskiej S.O.G.P.T.T. podtrzymuje swoje stałe stanowisko, wyrażone w dawniejszych niejednokrotnych swoich uchwałach, że budynki stawiane w sferze lasów w głębi Tatr winny zachować ścisły miejscowy charakter etnograficzny, który się przedewszystkiem wyraża w postaci góralskiego dachu.

Po przyjęciu w głosowaniu wszystkich powyższych uchwał p. H. Romaniszynowa jako sekretarka S.O.G.P.T.T. referuje działalność Sekcji w roku sprawozdawczym. - Sekcja wydała afisze i ulotki propagandowe przeciw niszczeniu flory tatrzańskiej. - W kinie w Zakopanem wyświetlę się antrakta przeźrocza z odezwaniami Sekcji, w prasie ukazują się odezwy Sekcji do turystów. - Skarb Sekcji opiera się na wkładkach członków z których około połowa płaci regularnie .-

Prof. Goetel referuje wszystkie ważniejsze zdarzenia z terenów tatrzańskich, interesujące Sekcję bezpośrednio. - Mówca wspominał o sprawach następujących: zburzenie bud Burego, wydobywanie z Wodogrzmotów Mickiewicza złamanej drabiny do pomiarów wodnych, starania o usunięcie z Tatr nadmiernej liczby wędrownych fotografów, ustalenie zasad znakowania szlaków turystycznych, sprawy lasów tatrzańskich a mianowicie uznania ich za ochrone, stanowisko Zarządu Dóbr zakopiańskich i wogóle Fundacji Kórnickiej, różne sprawy z terenów pp. Uznańskich i Siedmiu Gmin, porozumienie ze stroną czeskosłowacką w sprawie zwalczania kornika, konieczność powołania straży górskiej w Tatrach niszczenie szarotek, zwiększenie się liczby pożarów leśnych w Tatrach i możliwość ograniczenia pieszej turystyki jedynie do znakowanych ścieżek, wreszcie ochroną przyrody po stronie czeskosłowackiej Tatr i wymiana korespondencji w tej sprawie pomiędzy PTT a K.Cz.S.T., oraz sprawy zakupu udziałów na halach tatrzańskich i ustosunkowania się do projektu ustawy turystycznej .-

Na powyższem sprawozdaniu Walne Zgromadzenie zakończyło się o godz. 22-ej.

19. I 1914

17

Wielce Szanowny Panie Profesorze.

Po rozmowach z członkami Zarządu Sekcji Ochrony
Tab. osmielam się pisać do Szanownego Pana Profesora
z prośbą.

Chodzi o rzecz następującą. Dowiedziałam się
z paru źródeł, że dolina Starorobociańska i Ga-
rąbera należą do t. zw. „siedmiu gmin” t. j. Witorra Cho-
chotowa i t. d., dobrami których administruje Wydział
Grajowy.

Czyby Szanowny Pan Profesor nie zechciał Taskawie
wybać przez swoje stosunki, czy Wydział Grajowy zgo-
dziłby się ewentualnie wpłynąć na ^{zarządy t. zw.} „siedmiu gmin” aby
sprzedały częściowo lub w całości, gdyby można znaleźć
większą sumę pieniędzy) dolinę Starorobociańską i Ga-
rąberę na zapatek rezerwu?.

Pod względem przyrodniczym doliny te mają być
bardzo ciekawe i odpowiednie na rezerwat; pertraktacji
nas z zarządami „siedmiu gmin” byłoby najlepsze miejsce
prostszemu, jeżeli z wielką ilością drobnych właścicieli,
lub ludzi mających tylko prawo wykonywania gombów
— w innych częściach Tab. —.

Myślę również, że sprawowy Pan Profesor swoim
roztropnem wyszkabi u Wydziału Krajowego pewien
fundusz na utworzenie owego rezerwatu.

Z drugiej strony, mając pewne dane, że Wydział Krajo-
wy uścisłby pertraktacje i poparł sprawę ~~ut~~ rezer-
watu — Sekcja Ochrony Tatr mogłaby wpłynąć na
Towarzystwo Tatrzańskie, ewentualnie przesłać mu
^{najlepiej} ~~Wahem~~ Zgromadzeniu wnioszek, żeby Tow. Tatn. posredu-
owało ochronę pewną sumę na ten cel i stało odka-
dło pieniądze na rezerwat.

Wyskawszy pewne podstawy, znakilibyśmy zapewne z wa-
sem niejednego prywatnego człowieka, któryby poparł
materjalnie ~~to~~ dążenia Sekcji Ochrony Tatr. A zdaj
mi się, że byłoby pożądanem wyskazi teraz w Towarzy-
stwie Tatrzańkiem, dyrekcję na stałe odkształtami
choćby niewielkich stosunkowo sum, — któreby pozwoliły
na urezysznienie w drobnej części tej miłej idei
ochrony przyrody — i że nasza Sekcja powinna zrobić
opinię całego Towarzystwa Tatrzańkiego w danej
Sprawie —

Spodziewamy się wszyscy, że Szanowny Pan wkrótce do nas przyjedzie - i bardzo się wszyscy cieszymy -

Gdyby przypadkowo Szanowny Pan nie był w Ła-
kocanem przed Walnem Zgromadzeniem Tow. Łabr.,
to prosilibym bardzo chętnie o parę słów Pań-
skiej odpowiedzi na mój list.

Łączę wyrazy głębokiego powitania
i ukłony dla Obojga Państwa
Heleny Dulska

Pannie Ani przesyłam serdeczne pozdrowienia.

ODPIS.

19
w Krakowie 3 sierpnia 1927 r.

1128/27

Do Starostwa

w Nowym Targu.

Nad Morskiem Okiem w miejscu postoju pojazdów unieść się orkiestra cygańska, która w wysokim stopniu przyczynia się do zakończenia ciszy górskiej i do płoszenia zwierzyny. Orkiestra ta ma posiadać pozwolenie Starostwa do koncertowania w Tatrach. Proszę uprzejmie o doniesienie mi czy fakt ten odpowiada prawdzie.

Równocześnie proszę o udzielenie odpowiedzi na pisma moje:
L:1087/27 i L: 1090/27 z dnia 22 i 23 lipca b.r.

Prof. Dr. W. Szafer m.p.

.....
Sekcji Ochrony Tatr

Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

w Zakopanem

do wiadomości.

w Krakowie 3.VIII.27.

w Krakowie 3 sierpnia 1927

2:1127/27

w sprawie uruchomienia
posterunków Policji
Państwowej w Tatrach.

Do Wydziału Bezpieczeństwa
Województwa Krakowskiego

w K r a k o w i e .

Dnia 21 czerwca b.r. za L:933/27 zwróciłem się do Wydziału Bezpieczeństwa Województwa Krakowskiego z prośbą o ustanowienie na sezon letni b.r. 6 posterunków Policji Państwowej w Tatrach. Ponieważ sezon letni jest już w pełni, a ustawicznie dochodzą mnie wiadomości o licznych przestępstwach / kłusownictwo, kradzież ryb, niszczenie lasu, wrywanie szarotek i t.d. / przeto proszę uprzejmie o możliwie najrychlejsze załatwienie mego wniosku.

Prof. Dr. W. Szafer m.p.

.....

Sekcji Ochrony Tatr

Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

w Z a k o p a n e m .

do wiadomości.

Kraków 3.VIII.27

ODPIS .

21

w Krakowie 3 sierpnia 1927 r.

Do JW Pana Komisarza Jana Gawlika
Kierownika Policji Państwowej

w Z a k o p a n e m .

Mam zaszczyt przesłać WSzanownemu Panu gorące podziękowanie za gorliwe popieranie spraw ochrony przyrody na terenie Tatr i Zakopanego. Zarazem proszę JW Pana Komisarza o dalszą łaskawą pomoc, zaznaczając, iż w sprawach bieżących informacji udzielać może JW Panu p. kustosz Janusz Domaniewski. W ciągu sierpnia zgłosi się u WPana Komisarza p. Dr. M. Sokołowski, sekretarz prezydjum Państwowej Rady Ochrona Przyrody z projektem odroczenia kursów ochrony przyrody dla funkcjonarjuszy Policji Państwowej. Proszę uprzejmie o przychylność dla tego planu.

Prof. Dr. W. Szafer m.p.

.....

Do Sekcji Ochrona Tatr

Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

w Z a k o p a n e m

do wiadomości

kraków 3.VIII.27

N. 678

14/10 1927

MUZEUM TATRZAŃSKIE
IM. DRA TYTUSA CHALUBIŃSKIEGO
KUSTOSZ DZIAŁU
PRZYRODNICZEGO

Do
Sekcji Ochrony Tatr P.T.T.

Do wiadomości:

- 1/-Dnia 6 b.m. w Imieniu Zarządu Dóbr Zakopane podpisałem w Starostwie kontrakt na dzierżawę rybołówstwa w rewirach 1 i 23 na lat 10. Rewir 1 obejmuje górny bieg Czarnego Dunajca z dopływami aż po północną granicę Chochołowa. Rewir 23 obejmuje Morskie Oko i Biażkę aż po północną granicę wsi Bukowina.
- 2/-W Dolinie Kościeliskiej, za Bramą Kantaka na polanie Kira Miętusia górale drenują łąki.
- 3/-Sprawdzałem czy koło kąpieli w Jaszczurówce górale łamią kamień. Okazuje się, że nie.
- 4/-Józef Pawlikowski /Biały Dunajec N 81/ zgłosił się do mnie z propozycją sprzedania idealnej części na hali Pańszczyca. Chce sprzedać prawo do "dwóch krowich ogonów" za 1000 zł. Jest to naturalnie drogo, ale napewno ustąpi. Jednocześnie podaję to do wiadomości Zarządu Głównego P.T.T. i Zarządu Dóbr Zakopane.
- 5/-25 zł. na nagrodę dla posterunkowego Jana Kaczmarczyka otrzymałem. Nagrody tej dotychczas nie wypłaciłem; chcę ją wypłacić na ręce tutejszego komisarza policji, który jest obecnie w Nowym-Targu na zastępstwie i wraca dopiero 1 listopada.
- 6/-Nawiązując do mego pisma z dnia 23/9, N 593, podaję do wiadomości, że p. Witolda Krasowskiego z Warszawy nie udało się znaleźć, wobec tego list należy uważać za anonim.

Z poważaniem

Janu Domaniewski

KUSTOSZ DZIAŁU PRZYRODNICZEGO

Nr 707

Do

Sekcji Ochrony Tatr!

Do wiadomości:

- 1/-Organizacje sportowe łącznie z wojskowością mają zamiar w najbliższym czasie poprawiać i rozbudowywać skocznię w Jaworzynce.
- 2/-Miejsce w którym był brany kamień na grobowiec Jana Kasprowicza dotychczas nie zostało uprzątnięte. Nadchodzi zima, a w związku z tem trudności w uprzątnięciu. Pozostałość kamienia, leżącą koło szosy na dole zabiera Związek Górali. Nie przeszkadza to jednak w zrobieniu porządku na górze. Proponuję by P.R.O.P. wystosowała pismo do Inż. Karola Stryjeńskiego, który budował wspomniany grobowiec, z żądaniem doprowadzenia czasowego kamieniołomu do porządku do dnia 7 listopada.

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 b.m. w sprawie memorjału o utrzymaniu porządku w schroniskach P.T.T. komunikuję, że memorjał ten uważam za dobry. Należałoby tylko dodać uwagę, że oddziały, prowadzące schroniska we własnym zarządzie mają te same obowiązki co dzierżawcy. Co się zaś tyczy schronisk niezagospodarowanych to uważam, że tam również powinny być umieszczone skrzynki na śmiecie.

Z poważaniem

Janina Brzozowska

MUZEUM TATRZAŃSKIE

**IM. DRA T. CHALUBIŃSKIEGO
— W ZAKOPANEM. —**

KUSTOSZ DZIAŁU PRZYRODNICZEGO

Zakopane, dnia 31/10 1927 192.....

24

Nr 242.....

Do

Sekcji Ochrony Tatr P.T.T.

Niniejszem podaję do wiadomości, że budowa schroniska na Karcznisku w ostatnich czasach posunęła się naprzód. Mianowicie wykonano werandę i zaszalowano szczyty.

Z poważaniem

Jemu Domański

/ O d p i s /

1368/27

Kraków 29.IX.1927.

palenia kosówki
koło schronisk

Do

Z A R Z A D U G Ł Ó W N E G O
Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

w Krakowie.

W Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24. czerwca 1927.
o zagospodarowaniu lasów, nie stanowiących własności Państwa, znajdu-
je się w art. 15. następujące zarządzenie prawne :

" Wypalanie kosodrzewiny , jak również pozabawianie jej gałęzi, pącz-
ków, pędów i igieł jest wzbronione."

Wobec tego , iż wiadomo mi, że niektóre schroniska P.T.T. używają ko-
sówki na opał / n.p. schronisko przy Pięciu Stawach Polskich w Tat-
rach /, zwracam się do Szanownego Zarządu z prośbą o jaknajrychlej-
sze wydanie odpowiednich zarządzeń zapobiegających dalszemu niszczeniu
kosodrzewiny przez zarządy schronisk P.T.T. w całym łuku Karpat.

Oczekiwać będę do dnia 1. listopada b.r. wiadomości o sposobie załat-
wienia tej sprawy przez Zarząd Główny P.T.T..

Prof. Dr. W. Szafer /m.p./

L. 1368/27

Kraków 29.IX.1927

Do

SEKCJI OCHRONY TATR P.T.T.

w Zakopanem.

Przesyła się do wiadomości.

W. Szafer

ODPIS.

36

w Krakowie 5.VIII.1927 r.

1129/27

Do JW Pana Dra. Wincentego Wróblewskiego
Komisarza Rządu

w Zakopanem.

Zwracam się niniejszem zwracam się do JW Pana Komisarza z uprzejmą prośbą o łaskawe zajęcie się czterema nader ważnymi z punktu widzenia ochrony przyrody sprawami, a mianowicie:

1. Proszę o łaskawe wydanie nakazu rozebrania schroniska na Warczmisku, którą to czynność zarządziło już Starostwo pismem z dnia 30.VII.1926, L: 30410/1.

2. Proszę o wydanie analogicznego nakazu w stosunku do schroniska Burego nad Morskiem Okiem, które przez właściwe władze zostało uznane za grożące bezpieczeństwu życia ludzkiego i jako takie musi być rozebrane.

3. Proszę uprzejmie o polecenie zbadania sprawy nielegalnie wybudowanego schroniska Wojciecha Budza, położonego przy trzydziestym kilometrze na drodze do Morskiego Oka, opodal "żlebu żandarmerji" i ewentualne zarządzenie jego rozebrania.

4. Proszę o wydanie polecenia rozebrania bezprawnie i bez mojej opinii wybudowanego budynku gospodarczego przy schronisku Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego na Hali Gąsienicowej.

Prof. Dr. W. Szafer m.p.

PAŃSTWOWA RADA
OCHRONY PRZYRODY
KRAKÓW, LUDŹCIE 40.

Sekcji Ochrony Tatr Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

w Zakopanem

do wiadomości.

Kraków 5.VIII.27.

SEKRETARZ
PAŃSTWOWEJ RADY OCHRONY PRZYRODY
[Signature]

KUSTOSZ DZIAŁU PRZYRODNICZEGO

Nr 732

Do

Sekcji Ochrony Tatr P. T. T.

Do wiadomości:

- 1/-W zeszłym tygodniu w imieniu Zarządu Dóbr Zakopane podpisałem kontrakt na dzierżawę polowania gminy Brzegi na lat sześć.
- 2/-Dnia 24 b.m. Józef Tomków Gąsienica i Kuba Bogdański zabili jelenia na Goryczkowej. Jest to byk, słaby szóstak. Do zabicia jelenia mieli zupełne prawo, należą bowiem do spółki kowieckiej, dzierżawiącej gminę Murzasichle. Nie ulega dla mnie zresztą wątpliwości, że jeleni został zabity po czeskiej stronie. Przy sposobności dodam, że traktuję obecnie o wydzierżawienie dla Zarządu Dóbr Zakopane terenów gminy Murzasichle i mam nadzieję, że wkrótce pertraktacje doprowadzę pomyślnie do końca.
- 3/-Dnia 26 b.m. byłem w Morskim Oku. Wiadome schronisko, które buduje Budz z Brzegów zostało podciągnięte pod dach. Robota szła bardzo intensywnie gdyż pracowało przy niej dużo ludzi. Dnia 21 b.m. na skutek mej interwencji policja robotę przerwała. Od tego czasu prób wznowienia roboty nie było. Dnia 26 była koło tej budowy komisja ze starostwa. Na miejscu naruszono tak kamienne podmurowanie, że na razie robota nie może być kontynuowana. Urzędnik ze starostwa oświadczył mi, że obecnie starostwo może przymusowo rozebrać zarówno to schronisko jak i schronisko Burego. Nie posiada jednak na ten cel pieniędzy. Gdyby się pieniądze na ten cel znalazły rozbiórka może być przeprowadzona natychmiast.

Z poważaniem

Janusz Bonawentura

KUSTOSZ DZIAŁU PRZYRODNICZEGO

Nr 634

Do

Sekcji Ochrony Tatr P. T. T.

- 1/-Będąc w ostatnich dniach na hali Tomanowej skonstatowa-
łem, że serownia została już opuszczona na zimę. W pobli-
żu obu budynków panuje wielki nieporządek. Leżą deski,
wióry, wata drzewna i rozmaite odpadki. Sądzę, że należa-
łoby zwrócić się do gospodarzy tych budynków z upomnienie-
m by na przyszłość, zabezpieczając budynki na zimę nie
zaśmiecali hali.
- 2/-Po drodze do Morskiego Oka, na 19 kilometrze wycinają ol-
szynę, porastającą rów koło szosy. Sądzę, że jest to zupeł-
nie niepotrzebne, a wygląda fatalnie. Bezwątpienia robi to
na własną rękę dróżnik, czego jednam na razie nie mogłem
sprawdzić. W najbliższym czasie sprawdzę to.
- 3/-Jadąc dnia 1 b.m. do Morskiego Oka widziałem na serpenty-
nach, kilkadziesiąt kroków powyżej 28 kilometra, 3 młode
tegoroczne niedźwiadki. Przeszły koło mnie na odległości
2-3 metrów. Szły od dołu ku górze, w galopie, widać bardzo
spłoszone. Niedźwiedzicy nie było.
- 4/-Próg koło siklawy w dolinie Strążyskiej wygląda fatalnie.
Tworzy się tam usypisko, które bezwzględnie należy możli-
wie szybko zalesić. Wobec ogromnej ilości spacerowiczów,
uczęszczających tam, próg ten z roku na rok będzie ulegał
coraz większemu zniszczeniu.
- 5/-Przy niniejszem przesyłam fotografię limby nad Morskiem
Okiem, zniszczonej przez Ł.K.S. Lepszego zdjęcia nie mogłem
zrobić z powodu deszczu i mgły. Obrażenia zakatałem korą.

Z powrotem Janina Domańska

POLSKIE
TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
ZARZĄD GŁÓWNY
KONTO P. K. O. KRAKÓW Nr. 406.999

29
Kraków, dnia 3. października 1928
ul. Andrzeja Potockiego 4, tel. 1277.

L. dz. 1171/28

Odp. na pismo L. z dn.

W sprawie

Załączników

Wielmożny Pan

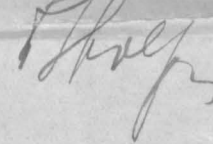
Prof. Dr. Jan Gw. Pawlikowski

we L w o w i e .

Przesyłamy w załączeniu uzupełniony Protokół
wiecu członków P.T.T. odbyty w dniu 18/8 b.r. z uprzejmą
prośbą o zniszczenie poprzedniego egzemplarza.-

Z wyrazami poważania

Sekretarz :

1 załącznik.

P r o t o k ó ł

Wiecu członków Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i gości
odbytego w Zakopanem w lokalu Dworca P.T.T. w ramach Tygodnia
Tatrzańskiego w dniu 18 sierpnia 1928 r.

Porządek dzienny :

- 1/ Zagajenie Prezesa Polskiego Tow. Tatrzańskiego
- 2/ Wybór prezydjum Wiecu
- 3/ Sprawa Parku Narodowego Tatrzańskiego ref.
Prof. Dr. Walery GOETEL
- 4/ Potrzeby Zakopanego a turysta
- 5/ Wnioski i interpelacje

Wobec nieobecności Pana Prezesa P.T.T. wiec za-
gaja Wiceprezes Prof. Dr. Walery Goetel, upraszając o wybór
Prezydjum.

Na wniosek Prof. Dr. J.G. Pawlikowskiego nastę-
puje wybór na przewodniczącego Wiecu Prof. dr. T. Grabowskiego
z Poznania.

Prof. Dr. T. Grabowski obejmuje przewodnictwo i
oddaje głos Wiceprezesowi P.T.T. Prof. Dr. W. Goetlowi, który
wygłasza referat p.t. Park Narodowy w Tatrach , przedstawiając
w referacie zasady utworzenia Parku Narodowego oraz obecny stan
prac nad jego realizacją.

Po ożywionej dyskusji w której wzięli udział Prof.
Dr. J. G. Pawlikowski , Mjr. B. Romaniszyn , Dyr. Janta Poł-
czyński , Prof. S. Sokołowski , Radca Min. J. Gibas i inni,
uchwalono jednomyślnie następujące rezolucje :

1/ Wiec członków P.T.T. i gości zakopiańskich zebrany w Zakopanem dnia 18 sierpnia 1928 r. zwraca się do Rządu z apelem , aby ze względu na postępujące w gwałtowny sposób zniszczenia Tatr ,które zagraża całemu ruchowi turystycznemu oraz letniskowi w Tatrach i Zakopanem pozbawieniem podstawy dla tego ruchu jaką jest nietknięte piękno przyrody górskiej, przyspieszono ile możliwości prace nad zamianą Tatr na pograniczny Park Narodowy, do Sejmu , aby w jesieni b.r. przeprowadził ustawę o zamianie Tatr na Park Narodowy , a to wzorem Czechosłowacji , gdzie projektuje się ogłoszenie Parku Narodowego Tatrzańskiego w r.b. jako jubileuszowym 10-lecia republiki Czeskosłowackiej.

2/ Wiec zwraca się do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych z usilną prośbą , aby w czasie ile możliwości jaknajkrótszym przeprowadzono zakupno na rzecz Państwa Dóbr Szaflary i Poronin w Tatrach celem ochrony lasów tatrzańskich należących do tych dóbr przed zupełną ich dewastacją, która byłaby katastrofą dla Parku Narodowego , turystyki i letnisk podtatrzańskich.

Następnie Prof. Dr. W. Goetel wygłasza referat p.t. Postulaty Zakopanego a turystyka , wyrażając na wstępie żal , że nie znalazł się nikt ze sfer zakopiańskich , ktoby się podjął tego referatu, tak ważnego dla potrzeb Zakopanego. W referacie przedstawia Prof. Goetel konieczność poczynienia w Zakopanem szeregu inwestycji, niezbędnych jeżeli Zakopane ma utrzymać swój charakter centralnego punktu dla ruchu turystycznego w Tatrach polskich, do czego jest predystynowane dzięki swojemu położeniu w środku podnóża Tatr polskich. Po ożywionej dyskusji, w której wzięli udział Prof. Dr. J.G. Pawlikowski , Dyr. Janta Połczyński , Dr. SAYSSE Tobiczek , Dr. Dessau i inni, uchwalono następujące rezolucje :

1/ Wiec członków P.T.T. i gości zakopiańskich zebrany w Zakopanem dnia 18 sierpnia 1928 r. uważa za najpilniejszą inwestycję w Za-

- 3 -

kopaniem , której przeprowadzenie jest konieczne dla utrzymania ruchu gości oraz dla urządzenia w zimie w Zakopanem międzynarodowych mistrzostw Europy w narciarstwie , rozszerzenie wodociągu Zakopiańskiego. Katastrofalnemu brakowi wody , który daje się odczuwać od kilku lat w Zakopanem dałoby się zapobiec jedynie przez udzielenie Gminie Zakopane pożyczki na przeprowadzenie przygotowanych już planów rozszerzenia wodociągów. Wiec zwraca się do Prezydium Banku Gospodarstwa Krajowego z usilnym apelem o jak największe przyspieszenie udzielenia powyższej pożyczki , o którą Gmina Zakopane wniosła już podanie

Rezolucję powyższą uchwalono przesłać telegraficznie do Prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego Dr. Wóreckiego .

- 2/ Wiec członków P.T.T. i gości zakopiańskich uznaje za konieczne celem utrzymania w Zakopanem charakteru centralnej stacji turystycznej na Podhale, budowę hotelu turystycznego , wyciągu linowego na Gubałówkę i drogi na Gubałówkę , nadto poprawy dróg i regulacji Zakopanego.
- 3/ Wiec domaga się przywrócenia biletów turystycznych zniżkowych powrotnych do Zakopanego , celem umożliwienia przyjazdu do Zakopanego najszerszym warstwom społeczeństwa.

Do punktu 5 wnioski i interpelacje wniósł Dr. Sajsse Tobiczek wniosek, aby Zarząd Kamieniołomu w Zakopanem, których dalsze rozszerzanie jest związane z wybitnym niebezpieczeństwem dla ochrony przyrody i Zakopanego , przeprowadził swoim kosztem połączenie z drogą püd reglami , przeciętą przez kamieniołom wzdłuż płotu okalającego kamieniołom do ulicy Zamojskiego . Wniosek powyższy uchwalono z tem, że Prezydium P.T.T. zainicjuje w tej sprawie konferencję z Fundacją Kórnicką i Klimatyką zakopiańską.

Dyr. Janta Połczyński stawia wniosek o ustawienie przy ścieżce pod reglami ławeczek . Po wyjaśnieniach Prof. Goetela, który przypomina , że P.T.T. zaniechało ustawiania tych ławeczek z powodu ciągłego ich niszczenia , uchwalono zwrócić się do Zarządu Głównego P.T.T . z prośbą o rozważenie możliwości ustawienia przy ścieżce pod reglami trwałych ławeczek kamiennych, do których materiałów dostarczyłby Zarząd kamieniołomów Fundacji Kórnickiej.

Mjr. B. Romaniszyn stawia wnioski :

- a/ Wiecek wyraża głębokie ubolewanie z powodu zupełnego zaniedbania , w jakiej znajduje się stary cmentarz w Zakopanem, na którym leżą tak wielkie postacie z życia Zakopanego i Podhala jak ks. Stolarczyk , dr. Chałubiński , S. Witkiewicz , Dembowski i inni i wzywa kompetentne w tej sprawie czynniki miejscowe do zaopiekowania się cmentarzem , a Zarząd Główny P.T.T. do pilnowania tej sprawy.
- b/ Wiecek zwraca się stanowczo przeciwko rozporządzeniom władz skarbowych miejscowych zmierzającym do wzmożenia wyszynku alkoholi , sprzedawanych w schroniskach P.T.T. dla celów dochodów skarbowych i uprasza Zarząd Główny o szczegółowe zbadanie tej sprawy , szczególnie w odniesieniu do schroniska na Hali Gąsienicowej , oraz przedsięwzięcie odpowiednich kroków zaradczych

Wnioski powyższe jednomyślnie uchwalono.

Przewodniczący Wiecek Prof. Dr. T. Grabowski zamyka Wiecek o godzinie 13.30, dziękując zebrany za przybycie i żywy udział w obradach.-

34

/ Odpis./

Fundacja "Zakłady Kórnickie".

Zarząd Dóbr Zakopane.

Zakopane, dnia 12 września
1929.

L.dz. 2194/29

Wielmożny Pan

Prof.Dr.Władysław Szafer

Kraków

Lubicz 46.

Na życzenie WPana Profesora, związane z de-
cyzją wstrzymania ruchu pojazdów w głąb doliny
Kościeliskiej poza bramę Kraszewskiego, dałem
polecenie postawienia w tem miejscu zawory, oraz
odniosłem się do Komisarjatu Pol.Państw. w Zako-
panem o poparcie jej i ukaranie opornych woźniców.

Zarządzenie powyższe oszczędzi Zarządowi
Dóbr poważną część wkładów na utrzymanie drogi, za
co jestem bardzo wdzięczny.

Łączę wyrazy poważania i szacunku

Podpis.

.....

PAŃSTWOWA
RADA OCHRONY PRZYRODY
KRAKÓW, LUBICZ 46.
TEL. 28.

L. 1740/29

W Krakowie, dnia 13 września, 1929 r.

Sekcji Ochrony Tatr

Polsk. Towarzystwa Tatrzańskiego

w Zakopanem

przesyłam do wiadomości w ślad za tut. pismem
z dnia 9 bm.L.1701/29.

Delegat Ministra Wyznań
Religijnych i Oświecenia Publicz-
nego do spraw ochrony przyrody

W. Kasper

35

Ustalenie miejsca pod budowę drewnianego schroniska,
Sprawa własności gruntu na którym motor będzie ustawiony,
Kabel podziemny do schroniska,

Sekcja wita z zadowoleniem uprzątnięcie kolejki i prosi o zniesienie drogi zbudowanej pod tę kolejkę, jakoteż zatarcie innych śladów pozostałych z czasów budowy schroniska.

Sekcja Ochrony Tatr proponuje aby w najbliższej przyszłości czysty dochód ze schroniska na Hali Gąsienicowej przeznaczył Oddział Warszawski na wykupno Hali na rzecz P.Tow.Tatrzańskiego.

Zwracamy uwagę, że wszystkie inwestycje w okolicy schronisk muszą przejść przez S.O.Tatr i Zarząd Główny P.T.T.

/ Pomijanie przez Oddział Warszawski Państwowej Rady Ochrony
Przyrody/

Przebieg zapowiadania zdu. 12 X 1899 - Nr 17:

artykuł: Ochrona koniczyny i kwiatostanów w Tatrach

Zapoczątkowana przez Janotę i dobiegła
kniega z r. 1865 (~~z~~ ~~już~~ 1851 ~~roku~~
wraz z Lejnerem). Zaczęła się interwencja
Towarzystwa zoologicznego botanicznego w
Wiedniu, później Komisji geograficznej
Towarzystwa nauk, zarządzenia zapo-
bieżawcze rzędu (Belcredi). Od r. 1866
utrzymuje się system kontroli z pomocą sub-
wencji przyrządnych Tow. i Janota stracił
kwaterę. Za staraniem Komisji przyja-
znościowej utworzone 2 daty 19 ^{lipca} ~~lipca~~ 1869.
Nr 1873 zakazuje Towarzystwu kwaterę
od 1874 utrzymuje straż za subwencją
Majore. W statucie Tow. w § 1 jest odnośnik
na interes kwaterę. Artykuł Przebieg
zakazuje się od chwili lat strażnicy się nie

stwierdzenie i ad hoc w sprawie dalszej
pracy -

Artykuł W. H. (Hauis Elona) v. Storie polsk.

nr 391 z 23 sierpnia 1905 p. tytuł

"Ochrona Jutra"

Towarzystwo uproszczenia Zakopanejszego zarwi-
cowanie v. i. " w sprawie zarwi-

waść pójść do " czuwać pilnie
nadtem, aby w sprawie zarwi-
twa ad hoc nie było charakteru;
aby wreszcie dialektyka, czy tożsamość
nowe drogi, czy reformy nie były ist-
niejące miata zawsze na odległość
wobec istniejącego piękna, Formy
nowy przedmyśl, karne i innych z
atoczeniem, "

37

Taternik 2 31 grudnia 1911 nr 6.

artykuł z. Kluszczyńska p.t. Ochrona

Tatr: Po ochronie, ale nie waise za
potrzebna, wolnej Sedygi Tow. Tatr.

Zjazd Towarzystwa Ochrony Piskuskiej

Wzajem w Krakowie dnia 14 lipca 1912
uchwała wnieść protest przeciwko
nie cholei na Szymon

Artykuł w Pranie Tow. Tatr 2 r. 1912

artykuł "Ochrona Tatr"⁹

Towar. Koperuska we Lwowie 38

~~nr 1904~~ wystawiano pisemno do
Wamiechno z spsem zażytków
ochrony godnych; —

~~nr 1907~~ aulichta; —

1907 na zjednie przywodu
• tenary przeprowada ~~wieczel~~ rew-
lucys o potrzebie inwentaryzacji
zażytków przyrody.

Wydaje Rwestyornarz w tej sprawie.

Raciborski Kosmos XXXV
(Ochrony godno drzewa i zborowisk
ruskie) —————

Ustav o ohraně přírody č. 221908
čl. 1. tab. 1. některé ptáci dravci
(Schreiadler, Seeadler, Bussard und Gabelweih)

" Jedynym krajem który dotąd posiadał
ustawę o ochronie krajoznawstwa jest
Praceya: " (Zob. Fürst Wilhelm von Hohen-
rollern: Gedanken und Vorschlä-
ge zur Naturdenkmalpflege
in Hohenzollern, 1911.): loi
pour la protection des sites et des monu-
ments naturels."

W Smaragry i w Kotelach i w dworach
w Eugadynie, w autonie Chur, Gla-
rus - w Susteg, w dolinie Maderram
i w górze St. Gotharda - pomieszczenia

39

nie odnosi się do rólki Kulturozawicy
jednak także certyfikatu odwołanej
gminy. Karę od 2 - do 50 zł w
późniejszym art do 100 zł. względnie
arrestu Karę przysług do funduszu Kul-
tury krajowej. — Nadmieniam
nie innych wili alpejskich pod-
legających pod ustawę o ochronie
własności publicznej.

Mowa i wnioski Józefa Bruniaka
na sesji sejmowej z 15 listopada
1910 roku dotyczącej ochrony całych
Kraj przyrody, Formacja rezerwatu
zakazania wywołania całych dobał

nych zaprawach, popisami ha-
daci naukowych i zbirów mu-
zealnych. Między innymi
przygotowywano spisy
ciś i liście.

Pismo Ministra Oświaty z 30/II
1903. L. 29367, - pismo Ministra
Oświaty z 6go II 1904. L. 171.592

Uchwała Rady Szkolnej przyrody. Chciało
odpowiedzieć starostwie miejscowemu
miastu. Zob. Państwowy Kosmos

XXXV 1910

Ustawa dla Austrii Włosej z daty 29 stycznia
1905 (L. G. B. L. N. 67)

O ochronie roślin alpejskich (wylicza ich
cały spis) — zakazuje wyrywania z
korzeniem lub części pod korę
niezależnie od rodzaju i rodzaju
roślin; z rzadko przetrzymuje wysięk kary
do 50 % korony. Dla celów naukowych trzeba
niezależnie pomysłowo Starostwa w ich
provincjach lub administracyjnych dla dalsze
provincjach. Ustawa nie dotyczy tych
roślin o do 10 kultury wrażliwej; także
jednak na wypadek przydługim
wykazem w sprawie z innymi
z których pochodzi rośliny
kary pbywa do funduszu w sprawie przy
banie

Przezwrodcenie Starostwa w Barce

z daty 28 marca 1907, zwana ustawa

no to, że wiele roślin jest zaprowadzonych
przez chińczyków i wyliczo ich cały
sereg. Dla ich odrobiny podzięgo kłie-
suno ich pod kłtawę o wstawiaj pol-
nej i kłieej i raduacja i trucha powo-
lenia w fasciata. Kary ar do 100 krom
ryglednis 40 dni acentu. Rownic
kare wypracie niedowolnyce drój
i kascech i katasowanie w nich

Ustawa z 14 marca 1908 dla Karynty,
O ochronie sraintdi i Eobraute strto-
nitia nisia nutellina (Eobraute)
Zakar wyrywanis z donnanami i spre
dawanis, ^{niektór donnanami} do narodowych celów wobec
za powołaniem wstady polityczny

44

tablice re spiseem i ilustracyz roclim stonych
rbcirac am wyprac' me voluc.

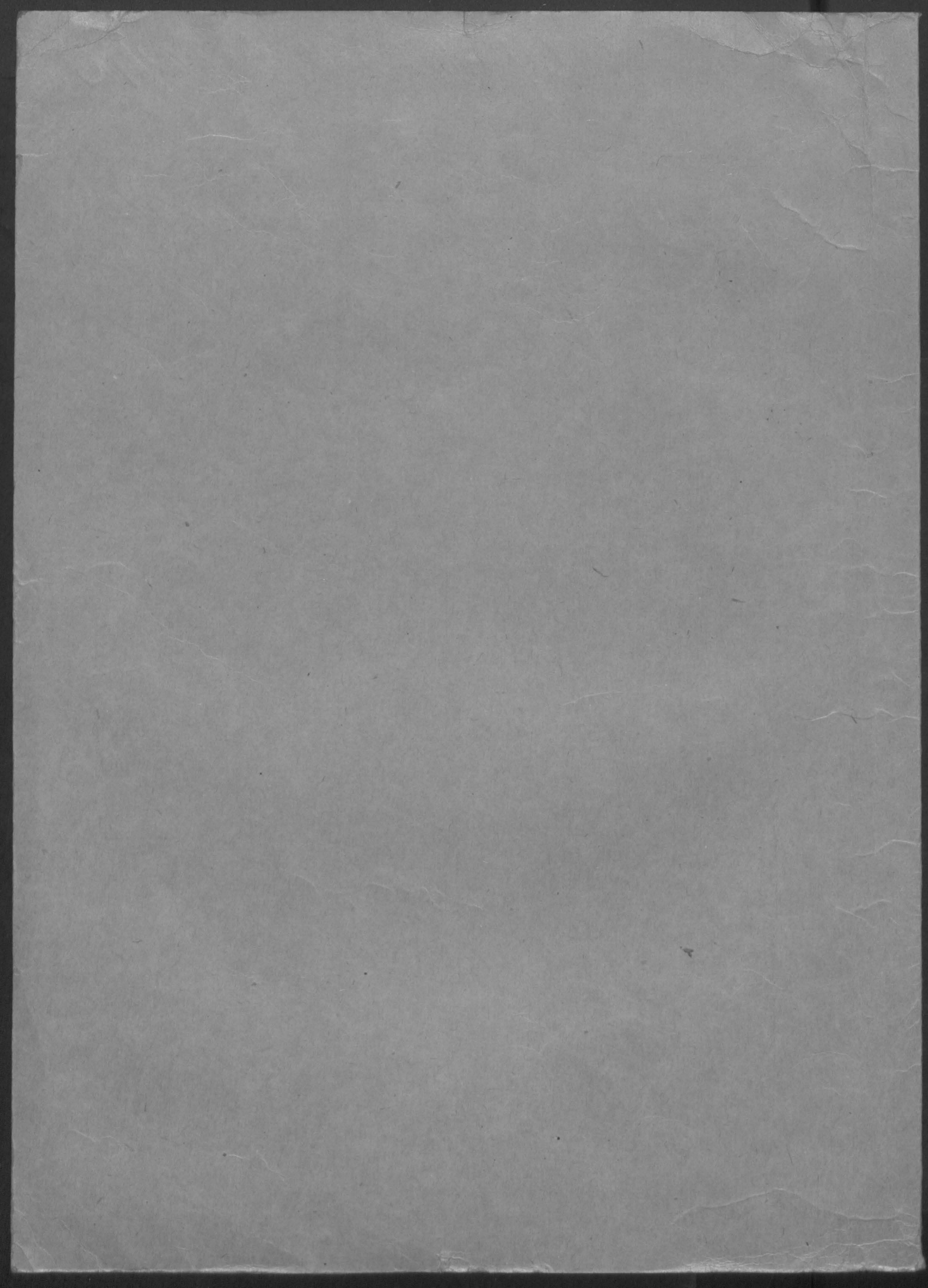
W Hohenrollern ~~to~~ rozporoz drewnis
sichy ochroniac ptacti, waki
niechronisus ustare Toricentz,
puzsien wylocrous nery pte
dwa unaranych re subjective,
ztem re gduc napromiadow sis
rhythmicz rared lasu me ralg
owé pomplenis do wystralsnis
ich crsici. Kiere Hohenrollern
wsrey brasmie proponuje zmo-
sienic stratoroga re uticic zwo
wet jak up. ibida, ducy, ^{nucisorey} ~~przechy~~
do, orbis, crafti itp

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR
ZAKOPANE, DWORZEC TATRZAŃSKI.

Dnia 191.....

42

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.